



מרכז המידע למודיעיין ולטרור  
על שם אלוף מאיר עמית  
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

## זרקור לאיראן

יוני 2011 – ח'רדאד 1390  
לשבוע שבין 26/5/11 – 2/6/11  
עורך: רז צימט



### במוקד אירועי השבוע:

- ✓ העימות הפנימי במחנה השמרני: אזהרות כנגד הנשיא והגברת ההאשמות כנגד "הזרם הסוטה" בשחיתות כלכלית.
- ✓ התנגדות נחרצת לאפשרות ביקור שר החוץ צאלחי בערב הסעודית.
- ✓ קולות גוברים לבחינה מחודשת של המדיניות האוסרת שימוש בצלחות לווין.
- ✓ נישואין זמניים גרסת 2011: ארגון נישואין באמצעות SMS.
- ✓ תמונות השבוע: ביקור המנהיג העליון במכללה לקצינים באוניברסיטת האמאם חסיין.

### עיקרי דברים:

**העימות הפנימי במחנה השמרני: אזהרות כנגד הנשיא והגברת ההאשמות כנגד "הזרם הסוטה" בשחיתות כלכלית**

העימות החרף במחנה השמרני ניצב גם השבוע במוקד ההתפתחויות הפוליטיות באיראן. בכירים במחנה השמרני שבו ותקפו בחריפות את מקורבי הנשיא במסגרת המערכה הגוברת מצד הזרם השמרני-מסורתי כנגד "הזרם הסוטה".

נציג המנהיג העליון במשמרות המהפכה, עלי סעידי, הזהיר השבוע את הנשיא מפני המשך השפעתם של גורמים ב"זרם הסוטה" על ממשלתו וציין, כי בשנים האחרונות ניכרת התרחקות של הממשלה מערכי המהפכה. הוא ציין, כי אם אחד מראשי שלוש רשויות המדינה חוצה "קווים אדומים", המנהיג חייב להתייצב כנגדו.

איש הדת האולטרה-שמרני, איתאללה מחמד-תקי מצבאח-יזדי, ממשיך אף הוא בהתקפותיו כנגד מקורבי הנשיא. בפגישה עם חברי אגודת המהנדסים האסלאמית הזהיר איש הדת הבכיר מפני השפעתו הגוברת של "הזרם הסוטה" המסכנת, לדבריו, את האסלאם ואת הישגי המהפכה.

בתוך כך גוברות ההאשמות כנגד מקורבי הנשיא, ובראשם רחים משאאי וחמיד בקאאי, בפרשות שחיתות כלכלית וכספית. אתרים שמרנים, ובהם: האתר אלף וסוכנות הידיעות פארס, האשימו בשבוע האחרון את משאאי ובקאאי במעורבות בחוזה מפוקפק להקמת מלון ואולמות אירועים באיזור הסחר החופשי באי כיש שלחופי המפרץ הפרסי, בקבלה בלתי-חוקית של קרקעות מהמדינה ובאחזקת מניות בחברה, שפעלה באופן בלתי-חוקי בתחום התיירות.

גם מפקד משמרות המהפכה, מחמד-עלי ג'עפרי, טען השבוע, כי "הזרם הסוטה" שואף לממש את יעדיו ולהרחיב את השפעתו בבחירות הקרובות למג'לס, הצפויות בראשית 2012, באמצעות חלוקת כספים והטבות כלכליות.

הויכוח הפנימי במחנה השמרני הגיע השבוע לשיאו בעימותים, שפרצו במחוז פארס שבדרום-איראן בעקבות החלטת שר הפנים, מצטפא מחמד נג'אר, לפטר את מושל המחוז, עבדאללה חסיני, המזוהה עם מתנגדי משאאי. ההחלטה עוררה זעם רב בקרב מתנגדי משאאי, שקיימו בסוף השבוע שעבר הפגנות מול לשכת מושל המחוז בעיר שיראז במהלכן קראו סיסמאות "מוות למשאאי".

### **התנגדות נחרצת לאפשרות ביקור שר החוץ צאלחי בערב הסעודית**

בעקבות דיווחים על כוונת שר החוץ, עלי-אכבר צאלחי, לקיים ביקור בערב הסעודית, שהוכחו על-ידי צאלחי עצמו, הביעו השבוע גורמים במחנה השמרני התנגדות נחרצת לביקור כזה.

חברים בועדת המג'לס למדיניות חוץ ולביטחון לאומי טענו, כי ביקור צאלחי בריאד ייחשב כאישור מצד איראן ל"פשעי המשטר הסעודי" ולמעורבותה הצבאית של ערב הסעודית בבחריין. ראש המרכז למחקרים של המג'לס, אחמד תוכלי, הגדיר ביקור אפשרי כזה כ"טעות אסטרטגית" וטען, כי הכוונה לקיימו מצביעה על חולשת הדיפלומטיה האיראנית לנוכח ההתפתחויות באיזור וכי האחראי לכך הוא הנשיא.

התקשורת האיראנית הביעה, אף היא, התנגדות לביקור שר החוץ בערב הסעודית. היומון כיהאן קרא שלא להעניק פרס לערב הסעודית על פשעה בבחריין ובתימן, על בגידתה בעמים בלבנון ובעזה ועל מדיניותה האנטי-איראנית.

בצל המאבקים הפוליטיים הפנימיים באיראן נוצלו גם הדיווחים על כוונת צאלחי לבקר בערב הסעודית לניגוח מקורבי הנשיא אחמדינז'אד. סוכנות הידיעות פארס טענה מפי מקור מהימן במג'לס, כי חברי "הזרם הסוטה" מפעילים לחצים כבדים על צאלחי לקיים את הביקור בערב הסעודית והאתר עצר-י איראן דיווח, כי מקורבי הנשיא מתעקשים לקיים את הביקור על אף התנגדות הגורמים המקצועיים במשרד החוץ.

היומון תהראן אמרזו ביטא גישה שונה ביחס לביקורו האפשרי של צאלחי בריאד והביע תמיכה בניהול משא ומתן בין איראן לערב הסעודית. היומון גרס, כי ערב הסעודית פועלת אומנם בניגוד לאינטרסים הלאומיים של איראן, אך דווקא משום כך על הדיפלומטים האיראנים לנהל משא ומתן עם השלטונות הסעודים על מנת להגן על האינטרסים הלאומיים האיראנים. היומון טען, כי שליטתו של צאלחי בשפה הערבית עשויה לאפשר לו לנהל משא ומתן מועיל בריאד, שאף עשוי להוביל להגברת שיתוף הפעולה בין המדינות.

בתוך כך הצהיר השבוע שר ההגנה, אחמד וחידי, כי ערב הסעודית אינה מסוגלת לאיים על איראן וכי בית המלוכה הסעודי לא יעז לעולם לאיים צבאית על איראן.

### **קולות גוברים לבחינה מחדשת של המדיניות האוסרת שימוש בצלחות לוויין**

בימים האחרונים פתחו כוחות ביטחון הפנים בטהראן במבצע נוסף לאיסוף צלחות לוויין מבתייהם של אזרחים. על רקע חידוש המערכה המנוהלת על-ידי שלטונות איראן מזה שנים לצמצום השימוש בצלחות לוויין על-ידי האזרחים, גברו לאחרונה הקולות הקוראים לבחון מחדש את המדיניות בעניין זה.

כמה מחברי ועדת התרבות של המג'לס הודיעו השבוע, כי בכוונת הועדה לבחון מחדש את החוק, שנחקק במחצית שנות התשעים ואוסר על שימוש בצלחות לוויין. דובר ועדת התרבות טען, כי איסוף צלחות הלוויין דורש בחינה מחדשת, שתתחשב בתנאים הקיימים בחברה, וכי יש לבחון מחדש את אופן יישום החוק באופן שלא יעורר התמרמרות בקרב האזרחים.

כמה אתרים איראנים מתחו בימים האחרונים ביקורת כנגד המערכה חסרת התועלת לאיסוף צלחות לוויין מבתי האזרחים. האתר פרארו גרס, כי כל הניסיונות מאז שנת 1994 להיאבק בהתרחבות השימוש בצלחות לוויין הסתיימו בכישלון וכי המבצעים הרבים, שנוהלו על-ידי כוחות ביטחון הפנים, לא הצליחו לפתור את הבעיה ואף הביאו להברחה גוברת של ציוד תקשורת מתקדם המאפשר קליטת שידורים לוויינים באופן

מוסתר. הדרך להתמודד עם התופעה אינה באמצעות פעילות מצד כוחות הביטחון אלא באמצעות פעילות תרבותית הכוללת, בין היתר, העלאת רמת התוכניות המשודרות על-ידי רשות השידור האיראנית.

### **נישואין זמניים גרסת 2011: ארגון נישואין באמצעות SMS**

התקשורת האיראנית דיווחה בשבועות האחרונים, כי צעירים וצעירות בטהראן ובאצפהאן קיבלו לאחרונה מסרונים למכשירי הטלפון הסלולארי שלהם המציעים לארגן עבורם נישואין זמניים באמצעות שליחת הודעת SMS בתשלום וללא צורך באישור מצד אבי הבחורה או ברישום במוסד לרישום נישואין.

האתר בורנא ניוז, שדיווח לראשונה על התופעה הבלתי-חוקית, הזהיר, כי צעירים רבים עלולים להתפתות לשימוש בשירות זה, כיוון שהוא מאפשר להם, לכאורה, לנהל קשר עם בחורות בהתאם להלכה המוסלמית ללא צורך בהליך הרשמי המחייב רישום הנישואין במשרד ממשלתי וקבלת אישור מצד אבי הבחורה. האתר הביא את פסיקותיהם של כמה אנשי דת בכירים, ובהם המנהיג העליון, איתאללה עלי ח'אמנהאי, לפיהם נישואין זמניים ללא אישור האב אסורים על-פי ההלכה.

יצוין, כי בשנים האחרונות חלה עליה חדה בהיקף תופעת הנישואין הזמניים המותרים על-פי האסלאם השיעי באיראן. הסיבה המרכזית למגמה זו, לטענת חוקרים איראנים, נעוצה בבעיות כלכליות הגורמות לעליה נמשכת בגיל הנישואין הממוצע באיראן ומחייבות זוגות צעירים רבים למצוא פתרונות זמניים למיסוד הקשר ביניהם במסגרת החוק.

### **העימות הפנימי במחנה השמרני: אזהרות כנגד הנשיא והגברת ההאשמות כנגד "הזרם הסוטה" בשחיתות כלכלית**

העימות החריף במחנה השמרני ניצב גם השבוע במוקד ההתפתחויות הפוליטיות באיראן. בכירים במחנה השמרני שבו ותקפו בחריפות את מקורבי הנשיא, ובראשם רחים משאא'י (Rahim Masha'i) במסגרת המערכה הגוברת מצד הזרם השמרני-מסורתי כנגד "הזרם הסוטה".

נציג המנהיג העליון במשמרות המהפכה, עלי סעידי (Ali Sa'idi), הזהיר השבוע את הנשיא מפני המשך השפעתם של גורמים ב"זרם הסוטה" על ממשלתו וציין, כי בשנים האחרונות ניכרת התרחקות של הממשלה מערכי המהפכה.

בראיון לסוכנות הידיעות מהר (Mehr) אמר סעידי, כי תמיכת "האומה של חזבאללה ואנשי הדת" בממשלה ובנשיא מותנית בנאמנותם לשלטון חכם ההלכה. הוא מתח ביקורת על האופן בו התייחס הנשיא להנחיות המנהיג העליון בפרשת פיטורי שר המודיעין, חידר מצלחי (Heydar Moslehi), ואמר, כי האזרחים, אנשי הדת ובכירי המשטר ציפו מהנשיא, שנבחר לתפקידו על

בסיס נאמנותו למנהיג, לממש את רצונו של ח'אמנהאי באופן מוחלט ללא צורך בהנחיה כתובה ומפורשת מצידו.

סעידי ציין, כי אם אחד מראשי שלוש רשויות המדינה מנסה לשבור את המבנה השלטוני וחוצה "קווים אדומים", המנהיג חייב להתייצב כנגדו כשם שמכונן המהפכה האסלאמית, איתאללה ח'מיני, נאבק בראשית המהפכה כנגד מתנגדיה וכשם שהמנהיג העליון הנוכחי נאבק כנגד האופוזיציה הרפורמיסטית.

בהתייחסו להשפעתו הגוברת של "הזרם הסוטה" על הממשלה מתח סעידי ביקורת על כך, שאישים מושחתים המעודדים תפישות דתיות סוטות המנוגדות להלכה האסלאמית פועלים בקרב מקורבי הנשיא והממשלה (מהר, 28 מאי).

עורך היומון כיהאן, חסין שריעתמדרי, שב ותקף אף הוא השבוע את "הזרם הסוטה". בפגישה עם פעילים שמרנים במחוז כרמאן (Kerman), אמר שריעתמדרי, כי פעילות הזרם דומה במהותה לזו של האופוזיציה הרפורמיסטית במהלך המהומות, שפרצו לאחר בחירות 2009. בשונה מהאופוזיציה הרפורמיסטית פועל, עם זאת, "הזרם הסוטה" באמצעות הרחבת השפעתו בסביבתו של הנשיא. שריעתמדרי טען, כי פעילי הזרם שואפים להשיג רוב בבחירות הבאות למג'לס הצפויות בראשית 2012 על מנת לקדם את השפעתם לקראת הבחירות לנשיאות בשנת 2013. הוא האשים את מקורבי הנשיא בעידוד תפישות דתיות סוטות המבוססות על אמונות תפלות ובניסיון לפגוע באסלאם באמצעות אימוץ "האסכולה האיראנית" על חשבון "האסכולה האסלאמית". בהתייחסו להעדפת תפישות לאומיות-איראניות על פני תפישות אסלאמיות-דתיות על-ידי מקורבי הנשיא אמר עורך כיהאן, כי אם הייתה כוונתם בהתייחסותם ל"אסכולה האיראנית" לאיראן של הרפובליקה האסלאמית, הם לא היו מציגים את המלך כורש הגדול כסמל לאסכולה זו (פרארו, 27 מאי).

גם איש הדת האולטרה-שמרני, איתאללה מחמד-תקי מצבאח-יזדי (Ayatollah Mohammad-Taqi Mesbah-Yazdi), ממשיך בהתקפותיו כנגד מקורבי הנשיא. בפגישה עם חברי אגודת המהנדסים האסלאמית אמר איש הדת הבכיר, כי העם האיראני עמד בהצלחה במבחן, שניצב בפניו במהלך מהומות 2009, וכי הוא צפוי לעמוד בפני מבחנים קשים יותר בעתיד. מצבאח-יזדי הזהיר מפני השפעתו הגוברת של "הזרם הסוטה" בחברה המסכנת, לדבריו, את האסלאם ואת הישגי המהפכה. הדת נתונה בסכנה, אמר מצבאח-יזדי, ויש להישמר מפני הסתה נוספת בדומה לזו שהתרחשה לאחר הבחירות האחרונות לנשיאות (אפתאב, 27 מאי).

בתוך כך גוברות ההאשמות כנגד מקורבי הנשיא, ובראשם רחים משא'אי וחמיד בקא'אי (Hamid Baqa'i), בפרשות שחיתות כלכלית וכספית.

אתרים שמרנים, ובהם: האתר אלף (Alef), המזוהה עם יו"ר המרכז למחקרים של המג'לס, אחמד תוכלי (Ahmad Tavakoli), וסוכנות הידיעות פארס, האשימו בשבוע האחרון את משא'אי

ובקאא'י בשחיתות כלכלית ובפעילות בניגוד לחוק. שני מקורבי הנשיא הואשמו, בין היתר, במעורבות בחוזה מפוקפק על סך כ-450 מיליון דולרים להקמת מלון ובניית אולמות אירועים באיזור הסחר החופשי באי כיש (Kish) שלחופי המפרץ הפרסי, בקבלה בלתי-חוקית של קרקעות מהמדינה ובאחזקת מניות בחברה, שפעלה באופן בלתי-חוקי בתחום התיירות.

בקאא'י עצמו דחה השבוע בתוקף האשמות אלה. בראיון לסוכנות הידיעות הממשלתית אירנא טען סגנו הביצועי של הנשיא, כי ההאשמות המופנות כלפיו וכלפי משאא'י הן חסרות כל ביסוס ושקריות. הוא ציין, כי האשמות אלה מנוצלות על-ידי התקשורת הזרה וגורמים אנטי-מהפכניים כדי לפגוע באיראן ועלולות לפגוע באינטרסים הכלכליים של איראן באיזור המפרץ הפרסי (אירנ"א, 28 מאי).

גם מפקד משמרות המהפכה, מחמד-עלי ג'עפרי, האשים את מקורבי הנשיא במעורבות בשחיתות. בפגישה עם בכירים בארגון בסיג' האוניברסיטאות אמר ג'עפרי, כי "הזרם הסוטה" שואף לממש את יעדיו ולהרחיב את השפעתו בבחירות הקרובות למג'לס הצפויות בראשית 2012 באמצעות חלוקת כספים והטבות כלכליות. הוא הוסיף, כי הימצאותם של בעלי השקפות דתיות, תרבותיות ופוליטיות מסוימות בקרב הנשיא עוררו לאחרונה דאגה בקרב אלה המחויבים למהפכה, אך מאמצי המנהיג העליון מנעו מעניין זה להפוך לבעיה המרכזית הניצבת בפני המדינה (פארס, 27 מאי).

הויכוח הפנימי במחנה השמרני הגיע השבוע לשיאו בעימותים, שפרצו במחוז פארס שבדרום-איראן בעקבות החלטת שר הפנים, מצטפא מחמד נג'אר (Mostafa Mohammad Najjar), לפטר את מושל המחוז, עבדאללה חסיני (Abdollah Hosseini). חסיני, שפוטר ארבעה ימים בלבד לאחר שמונה למושל המחוז, החליף בתפקידו את אחמדזאדה כרמאני (Ahmadzadeh Kermani), שמונה על-ידי הנשיא כראש הארגון למורשת תרבותית ולתיירות. במקום חסיני, המזוהה עם מתנגדי רחים משאא'י בזרם השמרני, מונה פרהאד סג'אדי (Farhad Sajjadi).

האתר משרק (Mashregh), המזוהה עם מבקרי הנשיא במחנה השמרני, טען, כי בימים הספורים בהם כיהן חסיני כמושל הופעלו עליו לחצים כבדים מצד תומכי משאא'י להתפטר מתפקידו. לאחר שסירב להתפטר, הוא פוטר על-ידי שר הפנים. ההודעה על פיטוריו עוררה זעם רב בקרב תומכי המנהיג ומתנגדיו של משאא'י ואלה הפגינו בסוף השבוע שעבר מול לשכת מושל המחוז בעיר שיראז. המוחים דרשו מהנשיא ומשר הפנים לפטר את סג'אדי וקראו סיסמאות נגד משאא'י ו"הזרם הסוטה", ובהן: "מוות למשאא'י הסוטה" (משרק, 28 מאי).



חברי בסיג' הסטודנטים בשיראז מפגינים נגד משאאיי ו"הזרם הסוטה", מתוך: [www.mashreghnews.ir](http://www.mashreghnews.ir), 28 מאי

## התנגדות נחרצת לאפשרות ביקור שר החוץ צאלחי בערב הסעודית

גורמים במחנה השמרני הביעו השבוע התנגדות נחרצת לאפשרות, ששר החוץ, עלי-אכבר צאלחי (Ali-Akbar Salehi), יקיים ביקור בערב הסעודית.

בימים האחרונים נפוצו מספר דיווחים לפיהם בכוונת צאלחי לקיים בקרוב ביקור בריאד על מנת לדון עם ראשי המשטר הסעודי בעניין ההתפתחויות באיזור, ובראשן המצב במפרץ הפרסי. צאלחי עצמו הכחיש הדיווחים וטען, כי אין לו כל תוכנית לבקר בערב הסעודית. גם סגנו, חסן קשקאוי (Hassan Qashqavi), טען, כי לצאלחי אין ולא היו כוונות לקיים ביקור כזה (פארס, 30 מאי).

על אף הכחשות אלה זימנה ועדת המג'לס למדיניות חוץ ולביטחון לאומי את צאלחי לועדה על מנת לספק הסברים בעניין. חבר הועדה, אסמאעיל כות'רי (Esmā'il Kowsari), טען כי ביקור שר החוץ בערב הסעודית עלול להיחשב כאישור מצד איראן לפשעיו של המשטר הסעודי. בראיון לסוכנות הידיעות "פארס" אמר כות'רי, כי לנוכח הפשעים, שבוצעו על-ידי הבכירים הסעודים בבחרין, המעורבות הצבאית הסעודית במדינה זו והעידוד הסעודי, שניתן למדינות ערביות נוספות לנקוט בגישה דומה כלפי המהפכנים בעולם הערבי, אין כל הצדקה לביקור כזה ועל הנשיא אחמדינ'אד לבטלו (פארס, 30 מאי).

גם ראש המרכז למחקרים של המג'לס, אחמד תוכלי (Ahmad Tavakoli), הביע את התנגדותו לביקור אפשרי של צאלחי בערב הסעודית והגדיר אותו כ"טעות אסטרטגית". ביקור כזה אינו מוצדק לנוכח ההתפתחויות באיזור ודיכוי אזרחי בחרין על-ידי כוחות הצבא הסעודי, אמר תוכלי. הוא הוסיף, כי הכוונה לקיים ביקור כזה מצביעה על חולשת הדיפלומטיה האיראנית לנוכח ההתפתחויות באיזור וכי האחראי לכך הוא הנשיא הנוקט עמדה בלתי-ברורה ביחס להתפתחויות האזוריות. תוכלי הזהיר, כי ביקור שר החוץ האיראני בריאד עלול לזרוע ייאוש בקרב אזרחי בחרין, לפגוע בהתעוררות האסלאמית באיזור ולהיחשב אישור איראני לפשעי בית המלוכה הסעודי (פארס, 30 מאי).

גם התקשורת האיראנית הביעה התנגדות נחרצת לביקור שר החוץ בערב הסעודית. במאמר פרשנות, שפרסם היומון כיהאן תחת הכותרת: "אל תעניקו פרס לפשעי בית המלוכה הסעודי", נכתב, כי אין כל סיבה לקיים ביקור כזה לנוכח הפשעים המבוצעים על-ידי בית המלוכה הסעודי בערב הסעודית, בתימן ובבחרין ומעורבותה הצבאית של ערב הסעודית בבחרין. בית המלוכה הסעודי ניצב, לטענת היומון, בפני אי-יציבות פוליטית ומאבד את תומכיו באיזור והוא מבקש כעת לנצל את ביקור צאלחי על מנת להסתיר את כישלונותיו ואת פשעיו כנגד האומה האסלאמית. התקשורת הסעודית אף דיווחה, כי הביקור נועד להעביר התנצלות איראנית למשטר הסעודי. היומון הדגיש, כי המשטר בערב הסעודית הוא משטר מדכא וחסר לגיטימיות, שפעל מול האמריקאים נגד איראן ותמך באופוזיציה הרפורמיסטית. ביקור כזה עלול לזרוע ייאוש בקרב העמים המוסלמים ולשרת את האינטרסים האמריקאים והציונים המבקשים לעורר תחושות אנטי-איראניות באיזור. אין כל סיבה להעניק פרס למשטר הסעודי על הפשעים, שביצע כנגד העמים בבחרין ובתימן, ועל בגידתו בעמים בלבנון ובעזה (כיהאן, 29 מאי).

בצל המאבקים הפוליטיים הפנימיים באיראן נוצלו גם הדיווחים על כוונת צאלחי לבקר בערב הסעודית על מנת לנגח את מקורבי הנשיא אחמדינז'אד. סוכנות הידיעות פארס טענה מפי "מקור מהימן" במג'לס, כי גורמים ב"זרם הסוטה" מפעילים לחצים כבדים על צאלחי לקיים את הביקור בערב הסעודית (פארס, 30 מאי). האתר עצר-י איראן דיווח, אף הוא, כי מקורבי אחמדינז'אד מתעקשים לקיים את הביקור על אף התנגדות הגורמים המקצועיים במשרד החוץ. האתר אף טען, כי שר החוץ לשעבר, מנוצ'הר מתכי (Manouchehr Mottaki), פוטר מתפקידו בשל סירובו להיענות ללחצים מצד מקורבי הנשיא ולקיים ביקור בערב הסעודית (עצר-י איראן, 29 מאי).

היומון תהראן אמרוז (Tehran Emrooz) נקט בגישה שונה כלפי האפשרות לביקור שר החוץ צאלחי בערב הסעודית וביטא תמיכה בשליחתו לריאד לצורך משא ומתן עם השלטונות הסעודים.

במאמר מערכת שפרסם היומון תחת הכותרת: "מדוע צריך צאלחי לנסוע לערב הסעודית?", נכתב, כי ערב הסעודית פועלת אומנם בניגוד לעקרונות האסלאמיים ולאינטרסים הלאומיים של איראן, אך תפקידם של הדיפלומטים הוא לפתור את הבעיות בין המדינות באמצעות משא ומתן. אי שביעות הרצון הקיימת בדעת הקהל לנוכח מדיניותה של ערב הסעודית – אין משמעותה הפסקת הפעילויות הדיפלומטיות הרשמיות. בתסריט הגרוע ביותר שלטונות ערב הסעודית לא יכבדו את שר החוץ צאלחי, אך על איראן ליטול סיכון זה על מנת להגן על האינטרסים הלאומיים שלה ולנסות להביא לשיפור המצב.

היומון גרס, כי שליטתו של צאלחי בשפה הערבית מאפשרת לו לנהל משא ומתן ללא מתווך וללא מתרגם ולומר לשלטונות הסעודים, כי מדיניותם אינה תורמת לאינטרסים של אף אחד מהצדדים. אסור לאבד הזדמנות זו ויש לנצל את התנאים האזוריים על מנת להביא להגברת



שיתוף הפעולה בין איראן לערב הסעודית. הימנעות ממשא ומתן לא תפתור את הבעיה אלא רק תחריף את חוסר ההבנה בין שתי המדינות (תהראן אמרוז, 31 מאי).

בתוך כך הצהיר השבוע שר ההגנה, אחמד וחידי (Ahmad Vahidi), כי ערב הסעודית אינה מסוגלת לאיים על איראן וכי בית המלוכה הסעודי לא יעז לעולם לאיים צבאית על איראן. בראיון לפארס התייחס וחידי לטענות, שהועלו על-ידי מועצת שיתוף הפעולה במפרץ בנוגע להתערבות איראנית בענייניה הפנימיים של בחריין וציין, כי כל מי שעוקב אחר ההתרחשויות בבחריין יודע היטב מי באמת מתערב בענייניה של בחריין (פארס, 29 מאי).

## **קולות גוברים לבחינה מחודשת של המדיניות האוסרת שימוש בצלחות לוויין**

בימים האחרונים פתחו כוחות ביטחון הפנים בטהראן במבצע נוסף לאיסוף צלחות לוויין מבתיים של אזרחים. במסגרת המבצע נאספו בשבוע שעבר במערב-טהראן למעלה מ-2,700 צלחות לוויין ולמעלה מ-4000 מכשירי LNB (רכיב אלקטרוני המשמש לקליטה והמרה של אותה המשודרים בתקשורת לוויינית ומורכב על צלחת הקליטה) (איסנ"א, 21 מאי).

על רקע חידוש המערכה המנוהלת על-ידי שלטונות איראן מזה שנים לצמצום השימוש בצלחות לוויין על-ידי האזרחים, גברו לאחרונה הקולות הקוראים לבחון מחדש את המדיניות בעניין זה. חברים בוועדת התרבות של המג'לס הודיעו השבוע, כי בכוונת הוועדה לבחון מחדש את החוק, שנחקק במחצית שנות התשעים ואוסר על שימוש בצלחות לוויין.

דובר ועדת התרבות, סתאר הדאית-ח'ואה (Sattar Hedayat-Khah), טען, כי אופן איסוף צלחות הלוויין דורש בחינה מחודשת, שתתחשב בתנאים השוררים כיום בחברה האיראנית, וכי בכוונת הוועדה לדון בעניין. הוא הוסיף, כי כל עוד החוק האוסר על שימוש בצלחות לוויין קיים, לא ניתן להימנע מאיסוף הצלחות, אך יש לבחון מחדש את אופן יישום החוק ולפעול באופן, שלא יעורר התמרמרות בקרב האזרחים ([www.inn.ir](http://www.inn.ir), 29 מאי).

חבר נוסף בוועדה, רמז'אן שג'אעי-כיאסרי (Ramazan Shoja'i-Kiasari), אמר בראיון לסוכנות הידיעות "מהר", כי ועדת התרבות בוחנת אפשרות לתיקון החוק האוסר באופן מוחלט שימוש בצידוד לקליטת תחנות המשדרות בלוויין. הוא ציין, כי בתחנות אלה משודרים גם תכנים חיוביים, כגון: סדרות תעודה ותוכניות מדע, שהיה ראוי לשדרן גם בטלוויזיה האיראנית. הוא לא פסל אפשרות, כי תוכניות מועילות מסוימות המשודרות בלוויין ייבחרו בקפידה וישודרו בתחנות האיראניות (מהר, 29 מאי).



כמה אתרים איראנים מתחו בימים האחרונים ביקורת כנגד המערכה חסרת התועלת לאיסוף צלחות לוויין מבתי האזרחים.

האתר פרארו סקר את ניסיונות השווא מצד השלטונות וכוחות ביטחון הפנים להיאבק בהתרחבות השימוש בצלחות לוויין באיראן וטען, כי כל הניסיונות הנמשכים משנת 1994 הסתיימו בכישלון. האתר דיווח, כי מחקרים, שנעשו בשנה שעברה על-ידי רשות השידור האיראנית, מצביעים על כך שמדי שנה נוספים כ-10 אחוזים מאזרחי טהראן לצופי תחנות הלוויין המשודרות מחו"ל. לחוק הנוכחי המטיל קנס של מאות דולרים על אזרחים המתקינים צלחות לוויין אין כל השפעה ורוב האזרחים מעדיפים לצפות בתחנות מחו"ל המשודרות בפרסית. לטענת האתר, גם אנשי הדת הבכירים פסקו בעבר, כי אין כל בעיה הלכתית עקרונית בשימוש בציוד לקליטת שידורים לוויינים כל עוד לא נעשה בו שימוש לצורך צפייה בשידורים האסורים על-פי ההלכה האסלאמית.

האתר דיווח, כי בחודשים האחרונים מוברח לאיראן ציוד תקשורת מתקדם המאפשר קליטת שידורים לוויינים באופן מוסתר ללא צורך בצלחות גדולות. מחירו של ציוד זה עודנו גבוה (כ-3000 דולרים), אך הניסיון מוכיח, שמחיר ציוד תקשורת יורד במהלך הזמן. משמעות הדבר היא, שלא זו בלבד שהמבצעים שנוהלו על-ידי כוחות ביטחון הפנים לא הצליחו להביא להפסקת השימוש בצלחות לוויין, אלא שהם אף הביאו להגברת תופעת ההברחות של ציוד תקשורת לאיראן. הניסיון מוכיח, שהמבצעים לאיסוף צלחות לוויין אינם מובילים לשום תוצאה וכי הטכנולוגיה מקדימה תמיד את המדיניות. המאמצים המושקעים על-ידי כוחות הביטחון הפנים גורמים רק ל"בזבוז" כוח אדם, שעשוי היה להיות מושקע בתחומים אחרים ומועילים יותר.

האתר המליץ לשלטונות לשנות את מדיניותם ולהתמקד במישור התרבותי: העלאת רמת התוכניות המשודרות על-ידי רשות השידור והחדרת גופים פרטיים לשוק ייצור התוכניות. רק כך יהיה ניתן להתמודד בהצלחה עם השפעתן הגוברת של התחנות הלווייניות הזרות (פרארו, 29 מאי).

גם האתר בורנא ניוז (Borna News) טען, כי הפתרון היסודי לבעיית הצפייה הגוברת בתחנות הלוויין הזרות נעוץ בייצור תוכניות מקומיות, שיוכלו להתמודד בהצלחה עם תוכניות הבידור המשודרות בלוויין. לא ניתן להתמודד עם טיל באמצעות סכין, טען האתר, ולא ניתן עוד

להסתפק בקריאה לאזרחים להימנע מצפייה בשידורי הלוויין רק משום "שהם רעים" (בולתן ניו, 28 מאי).

בשנים האחרונות המשיכו שלטונות איראן במבצעים עתיים להסרת צלחות הלוויין מעל בתי האזרחים במסגרתם הוחרמו אלפי צלחות. מבצעים אלה נחלו, עם זאת, כישלון חרוץ ורוב צלחות הלוויין הוחלפו תוך זמן קצר בצלחות חדשות. גורמים בממסד הדתי והשמרני הביעו דאגה לנוכח השימוש הגובר בצלחות לוויין בטענה, כי הן משמשות להחדרת תרבות המערב לאיראן. כך, למשל, קבע בעבר דרשן תפילות יום השישי במשהד, סיד אחמד עלם-אלהדא (Seyyed Ahmad Alam al-Hoda), כי צלחות הלוויין גרועות יותר משימוש בסמים וכי אלה המציבים צלחות אלה מעל גגות בתיהם מרעילים את ילדיהם כמו ידיהם. תחנות הטלוויזיה בלוויין, אמר איש הדת השמרני, מפיצות שחיתות, סקס והסתה אנטי-אסלאמית ואנטי-מהפכנית ועל השלטונות להיאבק בהברחת הצלחות לאיראן ובהפצתן.

### **נישואין זמניים גרסת 2011: ארגון נישואין באמצעות SMS**

התקשורת האיראנית דיווחה בשבועות האחרונים, כי צעירים וצעירות בטהראן ובאצפהאן קיבלו לאחרונה מסרונים למכשירי הטלפון הסלולארי שלהם המציעים לארגן עבורם "נישואין זמניים" באמצעות שליחת הודעת SMS בתשלום ללא צורך באישור מצד אבי הבחורה או ברישום במוסד לרישום נישואין.

האתר בורנא ניוז (Borna News), שדיווח לראשונה על התופעה, הזהיר, כי צעירים רבים עלולים להתפתות לשימוש בשירות זה, כיוון שהוא מאפשר להם, לכאורה, לנהל קשר עם בחורות בהתאם להלכה המוסלמית ללא צורך בהליך הרשמי המחייב רישום הנישואין במשרד ממשלתי וקבלת אישור מצד אבי הבחורה.

האתר הדגיש, כי מדובר בתופעה בלתי-חוקית והזהיר מפני השלכותיה. ראש "המרכז למידע דתי לצעירים" לשעבר, חג'ת אל-אסלאם מחמד רזא זמיני (Hojjat-ol-Islam Mohammad Reza Zamini), הגדיר את שליחתם של מסרונים כאלה: "תכסיס שנועד להסיט צעירים". איש הדת טען, כי נישואין זמניים הינם צורך הלכתי, שנועד למנוע שחיתות חברתית, אך מימושם באופן המוצע על-די שולחי המסרונים עלול דווקא להגביר את השחיתות. הוא הדגיש, כי רישום נישואין זמניים הוא הכרחי על מנת לשמור על זכויותיהן של הנשים הנישאות ולוודא, שבמקרה של לידת תינוק כתוצאה מהקשר הזמני, יהיה ניתן לחייב את האב לשלם את הוצאות הטיפול בו. איש הדת גם הזהיר, כי נישואין זמניים ללא פיקוח עלולים להוביל להשלכות חמורות נוספות, ובהן: העברת מחלות מדבקות, כגון: איידס, בין בני הזוג (בורנא ניוז, 16 מאי).

ראש הארגון לעבודה סוציאלית הזהיר אף הוא מפני תופעה זו וציין, כי היא אינה חוקית ומחייבת את השלטונות להיאבק כנגדה וכן להגביר את הפיקוח על פרסומות בעיתונות הכתובה המעודדות אותה. הוא הוסיף, כי נישואין זמניים ללא ידיעת המשפחה הינם מסוכנים ועלולים להציב בעיות חמורות בפני נשים. נשים הנישאות בחשאי נחשבות, לדבריו, בחברה האיראנית

לנשים לא מוסריות והן עלולות להיתקל בעתיד בקושי להינשא באופן קבוע. הן גם עלולות להיתקל בבעיות חמורות במקרה של לידת תינוק כתוצאה מהנישואין הזמניים (בורנא ניו, 20 מאי).

במסגרת המאבק כנגד התופעה הביא האתר בורנא ניו את פסיקותיהם הדתיות של כמה אנשי דת בכירים, ובהם המנהיג העליון, איתאללה עלי ח'אמנהאי, לפיהן נישואין זמניים ללא אישור האב אסורים על-פי ההלכה (בורנא ניו, 25 מאי).



**נישואין זמניים, מתוך:** <http://www.pix2pix.org/show.php?ID=429>

בשנים האחרונות חלה עליה חדה בהיקף תופעת הנישואין הזמניים (נישואי "מתעה", Mut'a, או ציע'ה, Sigheh, המותרים על-פי האסלאם השיעי) באיראן. הסיבה המרכזית למגמה זו, להערכת חוקרים איראנים, נעוצה בבעיות כלכליות הגורמות לעליה נמשכת בגיל הנישואין הממוצע באיראן ומחייבות זוגות צעירים רבים למצוא פתרונות זמניים למיסוד הקשר ביניהם במסגרת החוק. מספר בכירים איראנים הציעו לעודד את מוסד הנישואין הזמניים על מנת לסייע לצעירים איראנים. שר הפנים לשעבר, מצטפא פור-מחמדי (Mostafa Pour-Mohammadi), טען, כי צעירים רבים ניצבים בפני בעיות מיוחדות לנוכח העליה בגיל הנישואין, כיוון שהם אינם יכולים לספק את צרכיהם הרגשיים והמיניים. הוא הציע, לפיכך, שהממשלה תסייע להם באמצעות עידוד מוסד הנישואין הזמניים. הצעתו עוררה ביקורת חריפה בטענה, שהיא עלולה להביא לשחיקה נוספת במעמד מוסד המשפחה ובמעמד הנשים.

מחקר איראני, שהתפרסם בשנה שעברה, הצביע על כך, שנישואין זמניים הפכו בשנים האחרונות למקור פרנסה עבור נשים רבות באיראן. מהמחקר עולה, כי נשים רבות – בעיקר עקרות בית ללא הכנסה קבועה וכן נשים גרושות או אלמנות, שנקלעו למשבר כלכלי – בוחרות להינשא במסגרת זו בתקווה לשפר את מצבן הכלכלי.

## תמונות השבוע: ביקור המנהיג העליון במכללה לקצינים באוניברסיטת האמאם חסין

